

**KLUB POLSKICH LABORATORIÓW BADAWCZYCH
POLLAB
SEKCJA LABORATORIÓW CHEMICZNYCH
POLLAB-CHEM / EURACHEM-PL**

SPRAWOZDANIE Z WYJAZDU

do: Estonia – Tartu
w dniach 21-25.05.2019 r.

TEMAT:

UDZIAŁ W PRACACH EURACHEM:

- Posiedzenie Grupy Roboczej MU&T (Measurement Uncertainty and Traceability) (Niepewności pomiaru i spójności pomiarowej) – 22.05.2019
- EURACHEM 35th GENERAL ASSEMBLY 2019 (35 Zgromadzenie Ogólne EURACHEM) – 23-24.05.2019

UCZESTNICZY:

ANDRZEJ BRZYSKI, Nr członkowski POLLAB 294, Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia, Zielonka

Warszawa, maj 2019

Spis treści

1. Wprowadzenie
 - 1.1. Podstawa formalna wyjazdu
 - 1.2. Cel wyjazdu
 - 1.3. Informacje ogólne o EURACHEM
2. Posiedzenia grup roboczych
 - 2.1. Posiedzenie Grupy roboczej MU&T
3. Zgromadzenie ogólne EURACHEM
4. Wnioski z wyjazdu
 - 4.1. Wnioski ogólne
 - 4.2. Wnioski szczegółowe
 - 4.3. Harmonogram realizacji celów
5. Załączniki

1. Wprowadzenie

1.1 Podstawa formalna wyjazdu

Podstawę formalną wyjazdu stanowiła decyzja Zarządu Klubu POLLAB delegowania Andrzeja Brzyskiego – Prezesa Zarządu Klubu POLLAB do udziału w 35 Zgromadzeniu Ogólnym (General Assembly - GA) EURACHEM 2019 w Tartu w dniach 23-24.05.2019 r. oraz w posiedzeniach grup roboczych w dniu 22.05.2019 r.

Andrzej Brzyski (WITU, Zielonka) jest Przewodniczącym Kolegium Sekcji Laboratoriów Chemicznych EURACHEM-PL (Sekcji POLLAB) oraz członkiem grupy roboczej EURACHEM Measurement Uncertainty and Traceability WG.

1.2. Cel wyjazdu

Celem wyjazdu był udział delegata Klubu POLLAB w 35 Zgromadzeniu Ogólnym EURACHEM oraz w posiedzeniu grupy roboczej MU&T.

Ponadto delegowany jako przedstawiciel Klubu POLLAB ma obowiązek zebrania informacji o wydawanych nowych dokumentach EURACHEM i organizacji współpracujących z EURACHEM. Uzyskiwane materiały i informacje są udostępniane laboratoriom w kraju w postaci oryginalnej lub w tłumaczeniach, publikowanych w Biuletynie Informacyjnym Klubu POLLAB jako materiały szkoleniowe.

1.3. Informacje ogólne o EURACHEM

EURACHEM jest międzynarodowym stowarzyszeniem europejskich laboratoriów chemicznych (analitycznych), które powstało w 1989 r. i skupia krajowe organizacje laboratoriów chemicznych. Obecnie do EURACHEM należą prawie wszystkie kraje europejskie oraz Turcja. Sekretariat EURACHEM prowadzi włoska sekcja EURACHEM. Przewodniczącym EURACHEM jest Marina Patriarca, a sekretarzem Francesca Rolle.

Polska jest członkiem EURACHEM od 1993 r., przy czym krajową organizację stanowi sekcja laboratoriów chemicznych Klubu POLLAB - POLLAB-CHEM. Początkowo sekcja polska była członkiem obserwatorem, potem członkiem stowarzyszonym, a od 2000 r. jest stałym członkiem EURACHEM. Członkostwo upoważnia do udziału w Zgromadzeniu Ogólnym (2 delegatów) oraz w pracach grup roboczych, a także daje prawo tłumaczenia i rozpowszechniania przewodników i materiałów EURACHEM.

Podczas Zgromadzenia Ogólnego omawiana jest działalność organizacji EURACHEM i jej grup roboczych, organizacja sympozjów i/lub warsztatów EURACHEM, działalność wydawnicza EURACHEM (biuletyn informacyjny, przewodniki) oraz współpraca z pokrewnymi organizacjami międzynarodowymi, a także ustala się zadania na kolejny rok. W okresie pomiędzy posiedzeniami Zgromadzenia Ogólnego pracami EURACHEM kieruje Komitet Wykonawczy (Executive Committee).

Przy okazji Zgromadzenia Ogólnego odbywają się posiedzenia grup roboczych, które powoływane są do realizacji szczególnych zadań. Obecnie istnieje dziewięć grup roboczych EURACHEM, a ponadto wspólne grupy robocze innych organizacji z udziałem EURACHEM, np. wspólne z EA, EUROLAB, EURAMET.

EURACHEM utrzymuje ścisłe więzi z wieloma organizacjami międzynarodowymi, zajmującymi się chemią analityczną i jakością pomiarów, jak np. CCQM, EuCheMS, CITAC, IUPAC, EUROLAB i in.

Więcej informacji o EURACHEM można znaleźć w biuletynie informacyjnym Eurachem Newsletter oraz na stronie internetowej <http://www.eurachem.com>

2. Posiedzenia grup roboczych

Zgodnie z harmonogramem przed Zgromadzeniem Ogólnym odbyły się posiedzenia trzech grup roboczych, tj. E&T (Education and Training / kształcenia i szkolenia), MU&T (Measurement Uncertainty and Traceability / niepewności pomiaru i spójności pomiarowej), MV (Method Validation / walidacji metod). Podczas Zgromadzenia Ogólnego przedstawiono wyniki prac tych grup i uzyskano akceptację ich działalności. Przedstawiciel POLLAB uczestniczył w posiedzeniu WG MU&T.

2.1. Grupa robocza MU&T (niepewność pomiaru i spójność pomiarowa)

Grupa robocza MU&T (Measurement Uncertainty & Traceability) jest grupą EURACHEM/CITAC i zajmuje się zagadnieniami dotyczącymi niepewności pomiaru i spójności pomiarowej. W ostatnim okresie Grupa robocza MU&T WG przygotowała ulotkę dotyczącą oceny zgodności z wymaganiami oraz znowelizowała przewodnik EURACHEM nt. niepewności pomiaru w chemii analitycznej - Quantifying Uncertainty in Analytical Measurement.

Przewodnik był tłumaczony na język polski pt. „Wyrażanie niepewności pomiaru analitycznego”, Biuletyn Informacyjny Klubu POLLAB, nr 2/37/2002). W 2011 roku grupa zakończyła główne prace nad nową edycją podręcznika. Aktualnie nowa edycja podręcznika została przetłumaczona na język polski i udostępniona członkom POLLAB.

Przewodniczącym grupy jest Steve Ellison, a sekretarzem grupy jest Bertil Magnusson. Posiedzenie Grupy Roboczej prowadził Przewodniczący Grupy – Steve Ellison. W posiedzeniu uczestniczyło 12 osób, w tym delegat POLLAB / EURACHEM-PL – Andrzej Brzyski. Osoby, które nie uczestniczyły, usprawiedliwiły swoją nieobecność e-mailami. [Porządek obrad WG MU&T – załącznik nr 1.](#)

Podczas posiedzenia grupy poruszano następujące tematy:

- 1) Wyniki kwestionariusza dotyczącego identyfikowalności – zebrano prawie 500 opinii z całej Europy, wyniki są bardzo różnorodne, co świadczy o niejednorodnym podejściu do tego zagadnienia w różnych krajach. Przewodniczący zamierza przygotować publikację wyników na stronie EURACHEM, co powinno przyczynić się do doskonalenia laboratoriów;
- 2) Aktualizację przewodnika dotyczącego oceny zgodności – powołano zespół roboczy, który dokona analizy zapisów przewodnika w odniesieniu do wymagań nowej normy 17025. Na kolejnym spotkaniu EURACHEM zostanie podjęta decyzja w sprawie aktualizacji.
- 3) Aktualizację przewodnika dotyczącego poprawnych (ważnych) i precyzyjnych wyników badań – dokonana zostanie analiza zgodności przewodnika w świetle nowej normy i grupa podejmie decyzję o ewentualnej potrzebie aktualizacji;
- 4) Opracowano zarys ulotki EURACHEM na temat stwierdzenia zgodności;
- 5) Dyskutowano na temat niepewności pomiarów i zmian podejścia na przestrzeni lat. Wieloletnia dyskusja i opracowywane dokumenty ciągle nie pozwalają wnioskować, że problem jest rozwiązany. Grupa będzie dążyć do opracowywania dalszych wytycznych w tym zakresie.
- 6) Dyskutowano nad nową edycją Przewodnika identyfikowalności metrologicznej w laboratoriach chemicznych – przewodnik jest już na ukończeniu w krótkim czasie będzie możliwa jego publikacja i tłumaczenie.

Omawiano poszczególne zagadnienia, przedstawiano propozycje rozwiązań oraz uwagi wynikające z dotychczasowej wiedzy i doświadczenia.

3. Zgromadzenie Ogólne EURACHEM

Organizatorem Zgromadzenia Ogólnego był EURACHEM Estonia przy współpracy sponsorów.

W Zgromadzeniu Ogólnym uczestniczą członkowie władz EURACHEM, przewodniczący grup roboczych i delegaci organizacji narodowych. Mogą też uczestniczyć zaproszeni goście, przedstawiciele organizacji współpracujących, referenci realizowanych zadań i członkowie grup roboczych (jeżeli nie są delegatami). [Program Zgromadzenia Ogólnego – załącznik nr 2.](#)

Posiedzenie otworzyła Prezes EURACHEM – Marina Patriarca (Włochy). Po wzajemnym przedstawieniu się uczestników (round table introduction) przyjęto porządek obrad oraz omówiono i przyjęto protokół z poprzedniego 34 Zgromadzenia Ogólnego. [Protokół z 34 posiedzenia – załącznik nr 3.](#)

Sprawozdanie Sekretariatu oraz sprawozdanie finansowe przedstawiła Sekretarz EURACHEM – Francesca Rolle. Omówiła realizację zadań za poprzedni rok, strony internetowej i biuletynu informacyjnego za 2018 rok, współpracy z innymi krajami nienależącymi do EURACHEM oraz innymi organizacjami skupiającymi środowisko działające na rzecz badań chemicznych i oceny jakości wyrobów w zakresie własności chemicznych.

Stwierdzono, że działalność między kadencjami była prowadzona przez Zarząd właściwie, udało się zrealizować w większości zaplanowane przedsięwzięcia. Auditor (A. Brzyski) pozytywnie ocenił działalność finansową Zarządu za 2018 rok.

W dyskusji nad wydatkami wskazywano na konieczność utrzymywania dyscypliny w celu zapewnienia równowagi finansów EURACHEM. Wskazywano na konieczność

uczestnictwa w spotkaniach innych organizacji regionalnych związanych z działalnością na rzecz oceny zgodności, mając świadomość koniecznych kosztów uczestnictwa.

Przewodnicząca EURACHEM przedstawił prowadzone działania w zakresie współpracy z innymi organizacjami oraz Komisją Europejską w celu tworzenia lepszych warunków dla funkcjonowania laboratoriów badawczych w Europie. EURACHEM podpisał porozumienie z Afrykańską organizacją regionalną (Afryka południowo-zachodnia) laboratoriów chemicznych w zakresie wspomaganie tej organizacji we wdrażaniu standardów europejskich w laboratoriach chemicznych.

Na spotkaniu poruszono problem statusu krajów, które nie są członkami Unii Europejskiej. Delegat Ukrainy zaapelował o przyjęcie Ukrainy, jako pełnoprawnego członka EURACHEM, argumentując, że Ukraina dąży do członkostwa w EU i spełnia standardy w wielu dziedzinach. Wniosek Ukrainy poddano głosowaniu, obecni zaakceptowali propozycję. Ta decyzja wymusiła wprowadzenie zmian do regulaminu EURACHEM.

Omówiono aktualne przewodniki oraz stan prac nad dokumentami EURACHEM, aktywność EURACHEM poprzez stronę internetową, prezentacje, postery. Stwierdzono, że działalność EURACHEM cieszy się dużym zainteresowaniem odbiorców.

Po przedstawieniu sprawozdań przeprowadzono wybory uzupełniające do Zarządu, ponieważ części członków kończyła się kadencja, kandydowały te same osoby na drugą kadencję. Wszyscy kandydaci zostali zaakceptowani, ponieważ liczba kandydatów pokrywała się z liczbą wolnych miejsc w Zarządzie.

Następnie Przewodnicząca zarządziła przedstawienie raportów delegacji narodowych za 2018 r. Kolejni przedstawiciele złożyli sprawozdanie z działań w ich krajach. Sprawozdanie z Polski przedstawił A. Brzyski. Po przedstawieniu sprawozdań, odbyła się krótka dyskusja nad aktywnością organizacji narodowych, zadawano pytania oraz proponowano sugestie dotyczące działalności tych organizacji, które mają problemy. Działalność EURACHEM-PL jest oceniana jako dobra na tle innych krajów.

Później sprawozdania złożyli przedstawiciele EURACHEM w innych organizacjach oraz przedstawiciele innych organizacji będący delegatami do EURACHEM.

We wszystkich sprawozdaniach podkreślano chęć dobrej współpracy oraz konieczność intensyfikacji działań w celu zapewnienia możliwości dobrego funkcjonowania laboratoriów dla osiągnięcia miarodajnych wyników badań i spełniania coraz to większych wymagań klientów.

Marina Patriarca przedstawiła strategię rozwoju EURACHEM na najbliższe lata. Ważnym zagadnieniem jest praca grup roboczych, aby efekty ich prac były szybko widoczne i wdrażane do stosowania. W najbliższym czasie (kilku miesięcy) powinny pojawić się nowe dokumenty EURACHEM, dotyczące laboratoriów chemicznych, dokumenty te będzie można tłumaczyć na języki narodowe.

Przedstawiciele innych organizacji współpracujących z EURACHEM przedstawili działania swoich organizacji. We wszystkich przedstawionych sprawozdaniach wskazywano na ich pozytywne działania na rzecz rozwoju jakości w badaniach. Wskazywano też na rosnące wymagania w stosunku do laboratoriów, co niestety przyczynia się do wzrostu kosztów działalności.

Na zakończenie przedstawiono propozycję Rumunii organizacji następnego 36 Zgromadzenia Ogólnego EURACHEM – GA 2020.

4. Wnioski z wyjazdu

4.1. Wnioski ogólne

- 1) Współpraca z międzynarodową organizacją europejskich laboratoriów chemicznych EURACHEM jest celowa i korzystna dla laboratoriów w kraju. Jest to również jedna z form działalności Klubu POLLAB - aktywne uczestniczenie w bieżących działaniach organizacji międzynarodowych, a także sekcji laboratoriów chemicznych POLLAB-CHEM/EURACHEM-PL, która jako krajowa sekcja jest stałym członkiem EURACHEM. Współpracę należy kontynuować.
- 2) Bezpośrednią korzyścią dla Klubu POLLAB, w którym działa sekcja laboratoriów chemicznych POLLAB-CHEM / EURACHEM-PL jest możliwość uzyskania najnowszych informacji o aktualnie opracowywanych dokumentach – przewodnikach EURACHEM, a także pozyskanie materiałów lub adresów dostępu do takich materiałów, dotyczących problemów jakości pomiarów w laboratoriach chemicznych (np. szacowania niepewności pomiaru, walidacji metod), problemów technicznych dotyczących pomiarów, a także problemów akredytacji.
- 3) Materiały i informacje pozyskiwane za pośrednictwem EURACHEM są wykorzystywane w Klubie POLLAB podczas krajowych seminariów i sympozjów oraz jako materiały szkoleniowe. Mogą być także wykorzystane w bieżących pracach Sekcji laboratoriów chemicznych i/lub innych sekcji Klubu POLLAB, a także indywidualnie przez laboratoria.

4.2. Wnioski szczegółowe

- 1) W planach sekcji laboratoriów chemicznych i Klubu POLLAB na następny rok należy przewidzieć:
 - udział przedstawicieli Klubu POLLAB i członków grup roboczych EURACHEM w posiedzeniach grup roboczych: MU&T, E&T, MV; PT;
 - udział delegacji POLLAB i sekcji POLLAB-CHEM / EURACHEM-PL w Zgromadzeniu Ogólnym EURACHEM 2020 w Rumunii.
- 2) Na posiedzeniu Zarządu Klubu POLLAB należy rozważyć możliwość tłumaczenia kolejnych przewodników EURACHEM, po ich przyjęciu przez członków EURACHEM. Do tego czasu opracowane dokumenty nie mogą być rozpowszechniane.

4.3. Harmonogram realizacji wniosków i zadań

Zagadnienie	Termin
Omówienie wniosków na posiedzeniu Zarządu Klubu POLLAB	do uzgodnienia

5. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 – Porządek obrad WG MU&T

Załącznik nr 2 – Porządek obrad Zgromadzenia Ogólnego EURACHEM

Załącznik nr 3 – Protokół z posiedzenia GA w Dublinie w 2018

6. Wykaz stosowanych skrótów i akronimów

CITAC	Co-Operation on International Traceability in Analytical Chemistry
EA	European Co-operation for Accreditation
EA LC	EA Laboratory Committee
EEE Proficiency Testing	EA/EUROLAB/EURACHEM PT WG (wspólna grupa robocza)
EuCheMS	European Association for Chemical and Molecular Sciences
EURACHEM	Europejskie stowarzyszenie krajowych organizacji laboratoriów chemicznych
EURAMET	Europejskie stowarzyszenie krajowych instytucji metrologicznych
EUROLAB	Europejska Federacja Krajowych Stowarzyszeń Laboratoriów Pomiarowych, Badawczych i Analitycznych
GA	General Assembly (Zgromadzenie Ogólne, Walne Zgromadzenie)
ILAC	International Laboratory Accreditation Co-operation
ISO-REMCO	ISO Committee on Reference Materials (Komitet techniczny ISO ds. materiałów odniesienia)
IUPAC	International Union of Pure and Applied Chemistry
MoU	Memorandum of Understanding (Porozumienie między organizacjami)
PT	Proficiency Testing (badania biegłości)
QUAM	Quantifying Uncertainty in Analytical Measurement (Wyrażanie niepewności pomiaru analitycznego)
TCQA	Technical Committee for Quality Assurance in Testing (Komitet Techniczny Zapewnienia Jakości Badań, w EUROLAB)
VIM	Vocabulaire International des termes fondamentaux et généraux de Metrologie (Międzynarodowy słownik terminologii metrologicznej)
WG	Working Group (grupa robocza)